

VEČERNI LIST

Cene po pošti:

za celo leto . R 87—
za pol leta . R 25—
za četrt leta . R 13—
za 1 mesec . R 4-30
Za Ljubljano mesečno 4-50Uredništvo in uprava:
Ropitarjeva ulica št. 8
Uradn. telefon št. 50

Posamezna številka 30 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 30 vin.

Socialisti hočejo zaceti z nasiljem.

Rdečemu nasilju se ne damo.

Prevalje, 23. marca. Socialisti so začeli izvrševati že dolgo obljubljeni teror proti krščansko socialnim sodelavcem. Od včeraj dalje ne puste pri nas organiziranih delavcev v rudnik na Lešah ter jim dohod s silo zabranjujejo.

Ljubljana, 23. marca. Na brzojavno poročilo svoje skupine v Prevaljah je na-

čelstvo Jug. Stokovne Zveze nemudoma interveniralo pri vladi, da se zabrani teror socialistov proti krščanskim delavcem. Vlada je takoj izdala odločne odredbe. Prav nikjer ne bomo pustili, da bi se od socialističnih agitatorjev smelo nemoteno in nekažnovano izvrševati nasilje nad člani naše organizacije.

Nitti za zvezo z Jugoslavijo.

LDU Rim, 22. marca. (Dun. KU — Agenzia Stefani.) V zbornici je ministrski predsednik Nitti podal vladno izjavo, v kateri je opozarjal zlasti na gospodarsko krizo Evrope. Ministrski predsednik ie med drugim izjavil: Evropa more zopet pridobiti gospodarsko ravnotežje z izkoristitvijo svojih sil. Duh revolucije, nasilja in nerada v gospodarskem življenju Evrope more prenehati le tedaj, ako se Evropa obnovi v duhu mira. Pred zvezo na-

rodov, ki jo želimo, je zveza evropskih narodov, ki morajo s skupnim naporom zopet najti pogoje človeške eksistence. Zmagovalci in premaganci so združeni z istimi interesi in z isto uccdo. Italija hoče biti važen činitelj napredka in življenja. Hočemo nastopiti v popolnem sporazumu z Anglijo in Francijo, da rešimo istransko vprašanje v duhu pravičnosti. Po določitvi mej bomo s trgovskimi pogodbami in iskrenimi kulturnimi obojaji ustvarili tesne zveze z Jugoslovenci.

WILSON ZA SEPARATNI MIR Z NEMČIJO IN AVSTRIJO.

LDU Pariz, 22. marca. (Dun. KU) — Exchange Telegraph Company javlja iz Washingtona, da bo Wilson nemudoma pričel pogajanja glede sklepa separatnega mira z Nemčijo in Avstrijo. Po drugi brzojavki je verjetno, da se bo senat protivil temu namenu predsednika.

POLOŽAJ V NEMČIJI.

LDU Pariz, 22. marca. (Dun. KU — Brezlično.) »Journal« javlja iz Achena: Belgijske čete, ki so bile dosedaj na desnem bregu Rena, so s posadko Ruhrorta odšle na levi breg Rena. Močna belgijska ojačenja so odšla v Moerz.

LDU Monakovo, 22. marca. (Dun. KU) Danes se je v vseh obratih zopet pričelo z delom. Tudi železniški promet je vzpostavljen. Samo vlaki v Severno Bavarsko in v Berlin niso odšli.

LDU Magdeburg, 22. marca. (Dun. KU — Wolff) Danes jutraj se je zopet pričelo delo.

LDU Berlin, 23. marca. (Dun. KU — Wolff.) Pruska državna vlada poroča: Proti deželnemu predsedniku Winnigu, vladnemu predsedniku pl. Braunu, vladnemu svetniku pl. Hasselu in proti okrajnemu glavarju pl. Brünecku v Koenigsbergu ter proti tajnemu vladnemu svetniku v notranjem ministstvu Doyeu in proti vladnemu predsedniku Pauliju v Šlezviku se je odredilo disciplinarno postopanje. Vsi imenovani so odvezani svojih služb.

LDU Berlin, 22. marca. (Dun. KU — Wolff.) Državni predsednik je sprejel ostavko brambnega ministra Noskeja.

LDU Hamburg, 22. marca. (Dun. KU) Delavci v ladjedelnicah so skoraj v popolnem obsegu zopet pričeli delati.

LDU Kiel, 22. marca. (Dun. KU) V važnih obratih se je zopet pričelo delo.

ORGANIZACIJA AMERISKE VOJSKE.
LDU Washington, 22. marca. (Dun. KU — Brezlično.) Reprezentacijska zbornica je v soboto sprejela zakon o organizaciji vojske.

JAPONCI IZPRAZNIJO SIBIRIJO.

LDU Moskva, 22. marca. (Dun. KU — Brezlično.) Z vzhodne fronte se javlja, da je izpraznitev vzhodne Sibirije po japonskih četah na podlagi sporazuma med Japonsko in Zedinjenimi državami gotova stvar.

OKRADEN BISMARCOV GROB.

LDU Hamburg, 22. marca. (Dun. KU) Ponoči od nedelje na ponedeljek sta dva moža vlomila v mavzolej v Friedrichsruhe, kjer počivajo zemeljski ostanke Bismarka, in ukradla srebrne vence in druge dragocenosti. Vlomilca sta bila aretirana.

EKSPLOZIJA.

LDU Bruselj, 22. marca. (Dun. KU — Agence Havas.) Po brzojavki iz Ostenda je zletelo municijsko skladišče pri Clenkerke v zrak. Dve osebi sta bili ubiti; pet oseb je težko ranjenih.

Valovi sedanjih dni.

Izid volitev na Hrvaškem bega našim meščanom njihova že itak plaha srca. V demokratičnih glasilih vsch barv, v vseh listih kapitalističnih priganjačev beremo te dni jadkujoče članke, ki izzvenevajo v otožno besedo: »Kaj bo z nami?« Mi to bojazen in strah dobro razumemo. Umevamo skrb, ki se polasča naših takozvanih buržoaznih slojev. Vemo tudi dobro, da si ti ljudje sedaj pričakujejo pomoči proti komunistični nevarnosti od krščanske strani. Kaj naj mi odvrnemo na to pričakovanje?

Že večkrat smo se na tem mestu pečali s pojavi sedanjega časa. Že večkrat smo tu označili svoje stališče. Mnogokdo nas ni umel, še več jih je bilo, ki so razumeli, da krščanski socialni pokret nikdar ne bo zaplečnik raznim kapitalističnim in buržoaznim stremljenjem med našim narodom. Vedeti pa moramo, da se je razmerje med buržoazijo in proletarijatom zadnje čase bistveno premaknilo. Mnogo njih, ki so še pred nekaj leti živeli kot meščanstvo življenje zadovoljnega Kranjca, je danes vrženih v množico revežev in ubogih, ki se pehajo za svoj kruhek od danes do jutri. Množica onih pa, ki so morda še pred enim letom živeli življenje uboge pare, danes živi v razkošju velikih magnatov. Le poidite pogledat v ljubljanske hotele in kavarne! Načelo, da delo redi človeka, je tem ljudem v zasmeh. Drže se principa, da le kupčija bogati svojega moža. Iz tega je zrastle strašno zlo verižništva, ki je najnevarnejši bacil socialnih bolezni sedanje nemirne dobe. Verižništvo je zlo, ki utegne pospešiti konec sedanjega reda mnogo bolj ko vse prevratne komunistične ideje.

Tu mora krščanski človek zavzeti svoje stališče. In tu moramo ugotoviti pred vsem sledeče: Kot glasilo krščanske delavske organizacije smo s temi svojimi nazori marsikomu postali nečlubi. Vemo, da je želja mnogokaterih, da bi nas bilo konec. Slepci mislijo, da bo potem tudi nevarnosti konec, ko nihče več ne bi opozarjal na njo. Mi pa vemo, da je delavsko glasilo odločno krščanske in socialne smeri danes bolj potrebno ko kedaj prej. Ravno s stališča krščanskega socializma se moramo odločno upreti izrodokom sedanje dobe ter brezobzirno čistiti naše javno in gospodarsko življenje, oploditi z novimi socialnimi idejami. Brez boja to ne bo šlo. Če bo v tem boju padel kak udarec tudi na tiste, ki menijo, da so proti udarcem zavarovani, je to le znamenje, da je ta boj potreben.

Ne bojmo se tega boja, ki postaja bolj in bolj boj med dvema svetovnima nazoroma. Krščanstvo ima v sebi dovolj sile, da bo v tem boju zmagalo. Ne bojmo se vrvenja v množicah ljudstva. To vrvenje nam znači zopet le, da ljudstvo išče poti iz sedanjih razmer. Da v tem pojmovanju nismo osamljeni, nam dokazuje članek osješke »Hrvaške Obrane« z dne 20. t. m. Ta odločno kršč. socialni list je v članku proti židovski korupciji povedal o takozvani »komunistični nevarnosti« raznim »tudi-katoličanom« na Hrvaškem sledečo resnico:

»Kar pa se tiče komunistov, ki so na dan volitev po Osijeku na vse grlo kričali: »Dolje popovi! Dolje klerikalci!«, naj nam gospoda ne zameri, a mi še vedno pri mnogih teh demonstrantov verujemo v mnogo večje razpoloženje za najidealnejše katoličanstvo kakor pri mnogih »tudi-katoličanih«, ki niso še nikdar kričali: »Dolje popovi!« Ta komunistična množica morda bolje čuti dušo v sebi in Boga nad seboj, nego naša mehkužna buržoazija, le da se ta masa iz samih govorov svojih voditeljev doslej še ne zaveda, kam jo vodi. Toda dela teh voditeljev, sadovi tega gibanja ji bodo odprli oči. In tedaj boste videli, kaj bo Krist naredil iz te množice in kako ga bo množica častila ne le v cerkvah, marveč tudi v politiki in na ulici in v vsem svojem javnem in zasebnem življenju.«

Mi gremo na delo med maso revežev, med katere spadamo sami, s svojim krščanskim in socialnim programom. In gotovost imamo, da s svojo idejo ne utonemo v valovih sedanjih dni!

Politične novice.

+ Ljudska Stranka na Hrvaškem zmaguje pri občinskih volitvah. V občinah Gorenja in Dolenja Voča je zmagala ljudska stranka tako sijajno, da nasprotne stranke niti kandidatov niso mogle postaviti. V Vinkovcih je dobila Ljudska stranka dva mandata.

+ Radić zopet aretiran. — Državno pravdnistvo v Zagrebu je zopet dalo zapreti Stjepana Radića, ker je na shodu v Sisku izvršil čin veleizdaje.

+ »Proletarec« Korač. Hrvatska zajednica je izdala neko brošuro, v kateri navaja premoženje rdečega »proletarca« Korača. Ta mož poseduje delnice raznih koristonosnih podjetij v skupni vrednosti 767.750 K. Poleg tega ima hiše v Belemgradu, Zemunu in Sidu. Svoji družini je potom neke zagrebške banke nakazal pol milijona kron. Ali si je Korač pridobil te peneze kot delavec v svojem čevljarškem poklicu?

+ Novi avstrijski brambni zakon. Avstrijska narodna skupščina je 18. t. m. sprejela načrt novega brambnega zakona, iz katerega navajamo nekaj značilnejših določb. Vrhovno poveljstvo izvršuje glavni tajnik za vojaške posle. Posamezne dežele postavijo naslednje kontingente: Dunaj 9000, Nizja Avstrija 65000, Burgenland (zapradoogrsko ozemlje) 1500, Zgornja Avstrija 4000, Štajerska 4000, Koroška 1700, Solnograška 1000, Tirolska 1700, Predarlška 600 mož. Vsaka četa mora biti nameščena v svojem nabornem ozemlju. Poleg vojaške izobrazbe bodo dobili vojaki tudi splošno državljansko in republikansko vzgojo. Vojaki bodo živeli skraj neomejene politične pravice, samo v vojašnicah in na njih dvoriščih ne bodo smeli prirejati političnih shodov. Vojaki sveti bodo imeli obsežen delokrog. Sodelovali bodo v vseh vprašanjih, ki tičejo gnotne dobrobiti vojakov ter bodo zastopani tudi v disciplinarnih komisijah. Častniki smejo vojakom dajati le ukor ali jim naložiti manjše denarne globe; o zapornih kaznih odločuje disciplinarna komisija. V državnem uradu za vojaške stvari se osnuje poseben civilni komisariat 5 članov, ki jih izvoli parlament temeljem proporca. Sprejem tega zakona so pospešili dogodki v Nemčiji.

+ Češkoslovaška armada. 19. t. m. je praška narodna skupščina sprejela zakone, ki tičejo češkoslovaške armade. Uvedejo milični sistem temeljem načela stalne armade in splošne vojaške dolžnosti od 20. do 50. leta v vojni do 60. leta starosti. Prezenčna služba traja 14 mesecev. Mirovno stanje znaša 150.000 mož. Delno ali splošno mobilizacijo odreja predsednik republike, vendar se mora ta odredba čim najpreje predložiti narodni skupščini v naknadno odobrenje.

+ Kramář proti Masaryku. Češki listi se pečajo z nedavno prireditvijo na praški češki tehnik v proslavo takimenovanega »Kraljedvorskega rokopaša«, ki ga je bil Masaryk svoj čas razkrinkal kot potvorbo. Slavnost je bila baje proti Masaryku naperjena prireditvev Kramářeve opozicije. Na slavnosti je došlo do viharnih nastopov ter je moral rektor prireditvev razpustiti.

+ Položaj v Nemčiji je še vedno težak. Boljševiško gibanje se močno čuti. V Essenu, Mühlheimu, Oberhausenu in Elberfeldu so se polastili oblasti špartakovci in proglasili sovjetsko republiko. Ravnotako v Düsseldorfu. Vladne čete so se morale povsod umakniti. Tudi belgijske čete so se umaknile na levi breg Rena. Sicer je pa renski most proti špartakovcem dobro zavarovan. — V Gotthi, Langensalzu in Eisenachu je položaj težak; bijejo se boji. V Berlinu sta dve tretjini mesta v rokah vladnih čet. Nad Berlinom in Brandenburgom je proglašeno poostreno obsešno stanje. Vrše se boji med delavci in vladnimi četami. Hudi boji so bili v Lipskem, kjer so v Ljudskem domu zbarikadirani pristaši Kappove vlade. Redne čete so v zvezi s prostovoljci zasedle ljudski dom, pri čemer je bilo več mrtvih in ranjenih. Uporniki so ropali in požigali. Sedaj je red v Lipskem upostavljen. Mesto

Naše časopisje.

Dnevniki:

»Slovenec«, Ljubljana.
»Večerni list«, Ljubljana.
»Narodna politika«, Zagreb.
»Jugoslavija«, Sarajevo.
»Hrvaška obrana«, Osijek.
»Jadrane«, Split.

Tedniki:

»Straža«, Maribor, dvakrat na teden.
»Slovenski gospodar«, Maribor.
»Domoljub«, Ljubljana.
»Mir«, Prevalje, Koroško.
»Murska straža«, Radgona.
»Novine«, Dolni. Lendava, Prekmurje.
»Seljačke novine«, Zagreb.
»Narodna svijest«, Dubrovnik.
»Narodna sloboda«, Mostar.
»Radnička borba«, Zagreb.
»Jugoslavanski obrtnik«, Ljubljana, mesečnik.
»Christliche Volkszeitung«, Osijek.

Somišljeniki! V boju za krščansko Jugoslavijo je časopisje najboljšo orožje. Širite ga!

Halle ob Sali se zasedle vladne čete po večdnevem topniškem ognju. Med delavstvom v ruhrskem okrožju je močno boljše gibanje; nemška vlada je prosila entente, da bi smela tja poslati svoje čete, a ni dobila odgovora. — Berlinska vlada je skušala nadvladati položaj z dogovorom s strokovnimi organizacijami. Zastopniki organizacij so temeljem gotovih pogojev, ki jih je vlada sprejela, sporazumu pritrtili in pozvali delavstvo, naj gre povsod zopet na delo. Toda levo krilo neodvisnih socialistov dogovora ni priznalo in je pozvalo delavstvo, naj vztraja v generalni stavki. Stavka se z nekaterimi izjemami doslej še nadaljuje. Neodvisni socialisti zahtevajo, naj se državna bramba razoroži, namesto uje pa oborože vsi organizirani delavci. Neodvisni so se združili s komunisti. Kakor se stvari razvijajo, Nemčija še ne bo prišla do miru.

Dnevne novice.

— Predsednik deželne vlade dr. Jan-ko Brejc je odpotoval v ponedeljek zvečer v službenih zadevah v Belgrad in ga nadomestuje za časa odsotnosti poverjenik za notranje zadeve Bogumil Remec. Vsled tega odpade v četrtek sprejemanje pri g. predsedniku.

— Plače v letu 1920. Prejeli smo: V nekem podjetju g. Petra Kozine so povikali nastavljenkam plače za celih pet kron na teden. Delajo po devet ur dnevno in imajo na teden 60 kron. S tem si je mogoče kupiti ravno vodeno kavo za zajtrk in zobotrebce zraven. Pričakujemo, da bo podjetje upoštevalo sedanjo draginjo in primerno revidiralo te sramotne plače.

— Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Drž. posredov. za delo« (v Ljubljani, Mariboru, Ptuj) je iskalo v preteklem tednu od 14. do 21. marca t. l. dela 278 moških in 87 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 154 moških in 73 ženskih delavskih moči. Posredovani se je izvršilo 137. — Promet od 1. januarja do 21. marca t. l. izkazuje 6922 strank in sicer 2489 delodajalcev in 4433 delojemalcev. Posredovani se je izvršilo v tem času 1647. — Dela iščejo: Dinarji in dinarice (188), neki, mlinarji, mesarji (129), pis. moči (127), čipkarice (120), trgov. sodrudi in sodrudi (113), rudarji (106), predice, slavniki in slavniki, ključavničari, vajenci razne stroke itd. — V delo se sprejmejo: kuharice, služkinje, hlapi, dekle, gozdni delavci, mizarji, šivilje za voj. obleko, vajenci razne stroke, dinarji, metarji, čevljarji, sodarji itd.

— Komunist — navijač cen. Te dni je bil v Zagrebu obsojen neki vodja komunistov radi navijanja cen na 80 K globe. Prodajal je skladkor, ki ga je kupil po 1 K 80 vin., po 24 K kilogram. Godilo se je to pred dobrim letom.

— Izvoz živil v Avstrijo. Pišejo nam: Izvoz živil v Avstrijo je osrednja vlada prepovedala. Prepoved je umiljiva, v kolikor se to tiče večjih množin. Ne moremo si pa misliti, zakaj naj bi vsled te odredbe trpelo naše dijaštvo, ki študira tam, ali pa privatniki, ki morajo v znanstvene in druge svrhe potovati tja. Verizništvu naj se zapre pot; svojih ljudi, ki bi tistih par kilogramov res porabili v lastno prehrano, pa vendar nikar ne šikanirajmo. Vlada naj bi vsaj v slučajih, kjer bi dotičnih res lahko dokazal verizniški smoter svojega potovanja, naredila izjemo. Kako pridemo do tega, da bi morali kot državljani Jugoslavije stradati recimo kar cele mesece na Dunaju? Prepričani smo, da bo vlada v najkrajšem času v tej zadevi izdala svojim uradom potrebna navodila. — Isto velja za delavstvo, ki mora odhajati v Avstrijo in na Češko za delom, kakor se n. pr. godi slavniki in slavniki.

— Novomesto. Postne konference bodo letos v kapitelski cerkvi v Novem mestu od cvetne nedelje do velikega petka vsak večer ob 8. uri pod vodstvom g. p. Ramšaka D. I. K. obilni udeležbi so posebno vabljeni izobraženci.

— Izgon tujcev iz Zagreba. Izšla je banska naredba, glasom katere morajo vse osebe, ki so se po 1. avgustu 1914 naselile v Zagreb ter niso v Zagreb pristojne in se ne pečajo z zakonito dovoljeno industrijo, obrtjo ali trgovino, zapustiti mesto. Imenoma zapadejo izgonu vsi tujci, ki so bili kaznovani radi veriženja, tihotapstva in podobnih činov, kakor tudi taki, ki so živeli ali ki žive nenravno ali ki so sumljivi s stališča državnih koristi. O izgonu bo odločala posebna komisija 12 članov.

— Ženske v upravni službi na Hrvaškem. Zagrebške »Narodne Novine« objavljajo ministrsko naredbo o nastavljanju ženskih moči v manipulativni uradniški službi pri upravnih oblasteh v Hrvatski, Slavoniji in Medijumurju. Ženska more biti stalno nameščena: ako je državljanka kraljevstva SHS, ako je dovršila 18. in ni prekoračila 40. leta, ako ima vsaj šestmesečno prakso, ako je neoporečnega obnašanja in je dovršila vsaj štiri razrede srednje ali višje ljudske šole.

— Pomiloščeni Varaždinci. Te dni je odpelo iz Niša v Varaždin 29 vojakov, ki so bili vdeleženi vstaje 23. julija 1919 in so

bili sedaj pomiloščeni. Proti civilnim Varaždinčim, ki so sodelovali na vstaji, je niško vojno sodišče kot nepristojno ustavilo nadaljnje postopanje in odstopilo akte varaždinskemu kazenskem sodišču.

— Za podzavljenje ženske reformne realne gimnazije v Splitu prosijo starši gojenk tega zavoda. Gimnazijo je po prevratu otvorilo društvo splitskih srednješkolskih profesorjev ter se je vzdrževala s pristojbinami učenk in nezmatno občinsko podporo. Učenk je leto 125.

— Velikonočne počitnice na srednjih šolah na Hrvaškem bodo trajale letos od 31. marca do vključno 14. aprila.

— Umrli je na Dunaju 72 letni Moritz Benedikt, izdajatelj »Nove Freie Presse«.

— Valute na zagrebški borzi dne 20. marca: dolarji (100) 15.000, avstrijske krome (100) 60, levi žigosani (100) 210, carski rublji (100) 225, napoleonidori (1 komad) 610, marke (100) 237, leji (100) 250, lire (100) 800.

Ljubljanske novice.

Ij Služkinje, ki žele službo, se naj oglašajo v pisarni J. S. Z., Jugoslovanska tiskarna, II nadstropje. Služb za služkinje je na razpolago 5, med njimi ena za Brežice. Nastop takoj.

Ij Slovenska dijaška zveza (Ljubljanska S. O.) vabi k slavnostni prireditvi na praznik, 25. marca ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union«. — Spored: A. Umetniški del. I. a) D. Bortiansky: Večerni sprev. b) Avg. Armin Leban: Lahko noč. c) M. Kogoj: Slovenska narodna: Lunica. d) Fr. Gerbič: Nabral sem. e) H. Družovič: Novogrška: Pesem mornarjev. Po moški zbor pod vodstvom g. M. Kogoj. II. Lavrič: a) O. Župančič: Dies irae. b) O. Župančič: Naša beseda. III. a) M. Kogoj: Slovenska narodna: Bivači (Pomlad). d) O. Dev: Koroška narodna: Jeferle. e) O. Dev: Koroška narodna: Plavavca. Poje moški zbor pod vodstvom g. M. Kogoj. — B. IV. Predsednikov govor. Govori L. Čampa. V. Lena naša domovina. Slov. notur. A. Gervais. Orkester S. O. VI. Dijak in občinstvo. Govori F. S. Finžgar. VII. Straž hralovi. Overtura. Orkester S. O. VIII. Teledna skupine v benediktinski luči IX. Chavatina Belser. Aria: A. Bellini. Orkester. X. Spomini na Trnovo. Aria: Jan Kucera. Orkester S. O. — Srečolov. Šaliva pošta. Buffet. — Vstopnina: 5 K parter, galerija 3 K. člani SDZ 1 K. Vstopnice so v prodaji: v prodajalni Nove založbe, Kongresni trg in v trafikih Modic, Kopitarjeva ulica.

Ij Bratec in sestra. V četrtek ob 3. uri popoldne se vrši na Ljudskem odru zadnja predstava zimske pravljice Bratec in sestra v ti seziji. Predorodaia vstopnic se nahaja v trafikih gospe Modiceve v Kopitarjevi ulici in v prodajalni Nove založbe na Kongresnem trgu. Vstopnice, ki so bile zadnjič kupljene, so to pot veljavne, da bo le še malo vstopnic na razpolago.

Ij Seja Ljudskega odra se vrši jutri ob pol sedmi uri zvečer v pisarni v Ljudskem domu. Vabljeni so tudi vsi odborniki širjega odbora, ki so bili izvoljeni na zadnjem občnem zboru. Zadeva je nujna. Posebnih vabil ne bomo razpošiljali. — Vodstvo.

Ij Mrak na Ljudskem odru. V nedeljo, dne 28. marca ob osmi uri zvečer se vrši prva ponovitev Peter Petrovičeve drame »Mrak«. Gostuje g. Milan Skrbinek.

Ij Tatvina. Veletržcu Rihardu Lafaireju je ukradla v hotelu »Union« ponoči od 18. na 19. marca neko 19 letno dekle »Anita« 2 bankovca po 100 dinarjev.

Razne novice.

r Zračni promet na Češkem. V petek je imel praški mestni svet sejo. Obravnavali so vprašanje glede osebnega in blagovnega zračnega prometa. Politična deželna uprava je vprašala, kakšno stališče zavzema praška občina glede prošnje zrakoplovne družbe zaradi koncesije. Praški mestni svet je sklenil, da bo prošnjo priporočil. Podjetje se bo oživitvilo z glavnico 468 tisoč funtov šterlingov. Glavne proge so: Budejevice—Praha, Iglava—Praha, Presov—Košice—Bratislava—Prostejev, Svitava—Praha, Chrudim—Pardubice—Praha. Cene ne bodo visoke.

r Strašna draginja na Ogrskem. Štiri tedne star praškiček stane 25.000 kron, če je količnik kravica, pa hoče kmet za njo že 50.000 kron, moška obleka stane danes v Budimpešti 15.000 kron. Poleg vseh teh dobrot imajo v »srečni« Madžarski še nasilne nabore za Horthyjevo armado, razne epidemije, krvave revizije in še druge take dobrote.

r Nova ekspedicija na južni tečaj. Na Angleškem se vrše priprave za novo ekspedicijo, ki ima preiskati razmere na južnem tečaju. Pod vodstvom Johna L. Careja, ki se je kot zdravnik in biolog udeležil zadnje Shaketove ekspedicije, bodo napravili novi poizkus v dosegu južnega tečaja. Važna ekspedicijska priprava bo letalo, ki ima omogočiti preiskovanje ne-

znanih krajev južnega tečaja naše zemlje. S pomočjo brezžične postaje bo omogočena zveza s ostalim svetom. Program ekspedicije je proračunjen na pet let, zato pa znaša nje glavica celih 150.000 funtov šterlingov. Care ima v načrtu preiskavo južnega tečaja glede rud, meteoroloških in magnetičnih odnošajev in naposled namerava tudi obpluti vso celino v izpopolnilo znanosti v znanstvenem in gospodarskem oziru. Ekspedicija bo odpelala na ladji »Terra Nova«, na kateri je napravil svojo zadnjo pot kapitan Scott. Odjadrati bodo letos v mesecu juniju.

r Pirenejski muzej. Mesto Lourdes je podarilo grad, ki stoji nad njim, pirenejskemu muzeju, ki se ima ustanoviti. Upravo muzeja bo imel Touring Club de France. V muzeju bodo hranili podobe in kipe ter dekorativne okraske, knjige, znanstvene predmete, zbirke narodopisnega muzeja, pirenejskih posebnosti, selskih sob, mestnega pohištva ter orodja posebnih obrti v kraju. Touring Club je že začel z zbiranjem rečenih predmetov.

r Arheološke umetnine. Danski narodni muzej je prejel dragocene starinske predmete, ki so iz I. in II. stoletja po Kr. Imenovane dragocenosti so izkopali iz nekega groba na otoku Laalandu. Med izkopanimi starinami je mnogo krasnih srebrnih in bronastih predmetov. Našo pozornost vzbujata zlasti veliki skledici in reliefi. kakor jih opeva Homer. Obe skledici sta označeni z latinskimi in grškim napisom »Chrysothofo delo«. Dalje so izkopali dva danska bronasta lanca (veržici) za k rogovom, iz katerih se je pilo. Šest srebrnih in bronastih nakitov ter dva težka zlata prstana. Starinoslovci trdijo, da so to najdragocenejši predmeti v severni arheologiji. Pred več leti so našli na drugi strani otoka Laalanda tudi na nekoliko starih rimskih grobov. Tedaj izkopane starine so veljale za najzanimivejše, a vendar se ne morelo niti z daleka primerjati z zadnjimi izkoplinami.

r Bacili starih časov. Na pariški akademiji znanosti je bilo predčitano poročilo profesorja Gallopa o rezultatu preiskovanja staroegipčanskih virusov. Gallopa je našel o teh starodavnih naprsluh, ki so že nad 2000 let stari, žive bacile. Slučne bacile je odkril tudi v dokumentih petnaestega veka in misli, da se morelo na ta način vzbuditi k življenju povzročitelj starih kužnih bolezni, posebej srednjeveške kuge.

r Mezda in delavna doba v Švic. Delavec zasluži povprečno na teden 42 frankov, k temu je prišteti še draginjsko doklado 12 frankov za samsce ter 17 frankov za oženjene, za vsakega otroka dobi 3 franka. Prvi delavec ima za 10 frankov, mojster pa za 20 frankov večjo plačo na teden. Dopusta dobi 4 do 10 dni. Delavna doba znaša 44 ur po odbitku vseh odmorov.

r Šola in higijena. Neka učiteljica je mnogo skrbela za to, da so otroci zdravi in je posebno pazila, da so se pogosto opali. Zato je dobila od nekega očeta tole pismo: »Naznanjam Vam, da sem svoji ženi zabranil, da se ne vso zimo kopati otrok. Rad bi vedel, ali ukazuje Vi ali jaz? Prosim Vas, da se ne vtikate v privatne zadeve. V našem mestu ljudje niso dvoživke, ki bi preživeli tri četrtine življenja v vodi in potem poginili.« — K sreči da se vsi vzgojitelji ne briga, o tako za higijeno, sicer bi kmalu imeli zbirko takih pisem.

r Pozna navada. Signora Torti je srečala razčepanega berača, ki je prosil miloščine, pa ni imela denarja pri sebi. Dala je beraču vizitnico s svojim naslovom, rekoč: »Pridite jutri, Vam bom dala staro obleko svojega moža.« — Čez dva dni je spet srečala berača. »Zakaj niste prišli po obleko?« ga je vprašala. »Oprostite, signora, danes je šele sredo, ali na vizitnici stoji: »Sprejem ob četrtek.«

r Stanovska zavest gledališkega igralca. Francoski pisatelj Nozière je napisal igro »Življenje je lepo«. V njej nastopa član Splošne delavske zveze kot smešna figura. Igro je hotelo vprijeti gledališče Abmigu, toda znameniti igralec Carpentier, ki je imel igrati člana delavske zveze, je vlogo odklonil. Zveza gledaliških igralcev je pa poslala ravnatelju, ki je igro sprejel, protest. Nozière dela ni hotel izpremeniti in ga je zahteval nazaj. Pariško časopisje se z zadevo živahno peča.

r Organizacija duševnih delavcev se je ustanovila na Francoskem. Zveza bo zbrala v svojem okrilju znanstvenike, umetnike, uradnike, časnikarje, odvornike, zdravnike, inženere, stavbenike, trgovce in industrijce ter skušala zagotoviti njihovu delu primerno plačilo.

r Sinu kopal grob. Ker so v Berlinu stavkali grobarji, so morali mnogo pogreb odložiti. Ko je imel biti nedavno tega tudi pogreb nekega inženirja preložen, k čigar pogrebu so prišli njegovi sorodniki iz znatne daljave, je prosil očca umrlega stavkajoč, da bi smel sam sinu grob izkopati. Stavkajoči grobarji so mu dali dovoljenje. In bilo je zanimivo gledati starega očeta, brata in nekoliko prijateljev pokojnega, kako so sami s solzami v očeh kopali grob, da bi omogočili pogreb.

r Tu London — ali je tam Novi York? Generalni ravnatelj Marconijevega društva je izjavil sodrudi časopisa »Evening News«, da bode v kratkem brez vseb težko mogoče telefonirati brez žice med Londonom in Novim Yorkom. Upa, da bo prišlo do tega že letošnjo jesen. In prepričan je tudi, da bo v najkrajšem času napravljena brezžična zveza tudi z Avstralijo, Indijo in Egiptom.

r Svakinja gospoda ministra. Žena sodnega svetnika X. v Berlinu je imela — tako piše »Kölnische Zeitung« — še v mirnem času perico, ki jo je obdržala tudi ob revoluciji, zakaj z njo je bila povsem zadovoljna; ostalo služabništvo jo je v revoluciji zapustilo. Neki dan pa tudi perice ni bilo in gospa X. je bila zaradi nje v zadregi, zakaj zanesljivo in pošteno perico ni bilo tako lahko dobiti. Gospa sodnega svetnika se je torej odpravila v mesto, da bi zvedela, zakaj je perica zapustila svojo mesto. Rada bi bila stavila ugodnejše pogoje. V stanovanju, kjer je preje stanovala, niso ničesar vedeli o njej; preselila se je bila. Na policiji je naposled zvedela od sumljivo se nasmihačega stražmojstra, da se je perica preselila na »Kurfürstendamm«, torej v jako »nobel« predmestje. Gospa je hitela tja in navedena številka je bila silno lepa hiša, tako da je bila tudi gospa X., ki se je gibala v boljših krogih, v zadregi, ali ima v taki hiši vprašati po svoji perici. Naposled je prišla do dotičnega stanovanja. Tam jo je sprejel sluga v krasni livreji, ki je gospo prijazno vprašal, kaj bi rada. Povedala je naravnost, da želi govoriti z gospo N., ki je preje živela v severnem berlinskem delu. »Prosim, sedite.« Zastonj je skušala gospa služabniku pokazati niti... »Prav, prav, le trenutek potrpljenja,« je odgovoril, zlobno se posmehovaje. Po daljšem čakanju sta se prikazala dva lakaja, ki sta odmevala težko pliševno povtiro, in v sprejemno sobo je prišla vsa v krasni svili in dragocenem naklitju — gospa perica. Gospa X. ni verjela svojim očem — mislila je, da ima pred seboj sorodnico svoje perice. Ali visoka gospa je takoj povedala: »No, kaj me več ne poznate? Prala pa ne bom več pri Vas. Ni mi treba. Moj svak je minister in jaz sem pri njem reprezentantka.«

r Moda sivih las. Začela se je na Angleškem in se že širi po Francoskem. Tu pa ne gre za umetno barvane lase na sivo, ampak za prave sive lase, ki so jih gospe nehale barvati in se odslej ponajbo s sivimi lasmi. Tej modi je pomagala do zmage priljubljena angleška igralka Ethel Neromonova, še mlada dama, ki so ji lasje prav zgodaj posiveli. Nastopila je z njimi v mladinski vlogi na dr. in občinstvu se je zdelo to zelo lepo, in sicer tako gospodom kakor gospem. Baje na more biti lepše podoba kakor jo nudi mladostno lice in sivi lasje. Ta moda bo gotovo prav prišla onim mladim gospem, ki so jim lasje v vojnem času od žalosti in tuge posiveli. A takih je tam, koder je besnel vojni vihar — kakor na Francoskem — več ko dovolj.

Aprovizacija.

a Društvo zasebnega uradništva je zopet dobavilo večjo množino ženskih, deških in otroških čevljev (rjavi in črni). Od-dajajo se le članom proti takojšnjemu plačilu v društveni pisarni.

a Vojna trgovina v Gosposki ulici bo v sredo 24. marca radi selitve cel dan zaprta. Od petka naprej posluje vojna trgovina na Poljanski cesti št. 15 (Kranjčeva hiša).

Narodno gledališče.

Opera:

23. marca, torek: »Mignon«. Ab. D2.
24. marca, sredo: »Ksenija«. »Pagliacci«. Abon. E.
25. marca, četrtek: »Mignon«. Izv. ab.
26. marca, petek: »Rusalka«. Ab. C3.
27. marca, sobota: »Ksenija«. »Pagliacci«. Abon. D.
28. marca, nedelja: »Faust«. Izv. a.

Drama:

23. marca, torek: Zaprto.
24. marca, sredo: »Mimogredéc«. urad. predstava. Izven abon.
25. marca, četrtek: »Golgotac«. Izv. a.
26. marca, petek: »Norac«. Izv. abon.
27. marca, sobota: »Vrge«. Izv. abon.
28. marca, nedelja: »Vrge«. Izv. abon.
Iz gledališke pisarne. V sredo, dne 24. t. m. se uprizori v dramskem gledališču uradniška predstava »Mimogredéc« za izven abonementa.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.

Širite »Večerni list«!